

Nu glider Baaten
mot Skjærgaardsøen,
en Ø i Havet
med grønne Strande.
Her lever Blomster
for ingens Øine,
de staar saa fremmed
og ser mig lande.

Mit Hjærte blir som en Fabelhave
med samme Blomster
som Øen eier.
De taler sammen
og hvisker sælsomt,
som Børn de møtes
og ler og neier.

Her var jeg kanske i Tidens Morgen
som hvit Spiræa
en gang at finde.
Jeg kjender Dufte
igjen fra fordum,
jeg skjælver midt i
et gammelt Minde.

Mit Øie lukkes,
en fjærn Erindring
har lagt mit Hode
ned til min Skulder.
Saa tætnet Natten
ind over Øen
og havet buldrer
Nirvanas Bulder.

*

Munkene vendt Mørket Aet

Knut Hamsun

lever en sommer på

Sørlandet. Han vandrer

langs stranden og finner en

ensom båt ved en brygge. Det

vekker et barndomsminne. En sommer-

dag en tidlig morgenstund. Han løper i ret-

ning sjøen. Ved stranden finner han en båt. Han

støter fra land, og strømmen fører båten utover

mot åpne havet. Det er først nå han oppdager at båten

ikke har årer. Han hadde ingen plan med sin flukt, han ville

bare bort, bort fra onkelen, fra arbeid og juling - og han

legger seg ned i båten og lar den drive. Som ved et

under lander han ved en øy. Her går han i land, og

her blir han berget dagen etter.

Den sommeren på Sørlandet, kanskje tredve år etter, ser han igjen en ensom båt ved en brygge. Han går ombord i båten, skyver fra land og lar seg drive utover. - Og igjen lander han på en øy.

Hamsun jobbet på Munken Vendt fra og til i fire år før det ble utgitt i 1902.

Hovedpersonen er en typisk Hamsun skikkelse og er i slekt med skikkelser i ungdomsromanene som løytnant Glahn i Pan (1894) hovedpersonen

i Sult (1890) og Nagel i Mysterier (1892).

Even Arntzen (I. amanuensis i allm. litteratur ved UiTØ):

"Hva er det som kjennetegner både ex. løytnant Thomas

Glahn og fordums stud. theol. Munken Vendt? Jo, blant annet det at de begge har gitt avkall på sine respektive sivilisasjonskarrierer og gått inn i skogene, i en transcendental søken etter en verden bakom den "virkelige"

Jeg lærer dog aldri den tiggende kunst
å svinse for kvinners behag eller gunst.

verden , en søken
mot en opprinnelig,
men nå tapt, natur-
tilstand."

Munken Vendt mål-
bærer to av de viktig-
ste Hamsunske livs-
verdier: natur og
erotikk.

Munken Vendt er
skrevet i en over-
gangsfase i Hamsuns
liv og forfatterskap.
Hamsun var rundt
førti år, og på leit både
kunstnerisk og privat.
I Munken Vendt samles
tema og elementer
som går igjen i hele
forfatterskapet.

Karen Riishede:
"Den typiske
Hamsun-helt, "den
ensomme vandrer" er
på en måte også for-
fatteren selv. Han er,
som Jan Marstrander
skriver i "Det ensom-
me menneske i Knut
Hamsuns diktning", et
menneske, der er iso-

lert både menneskelig
og socialt. Han sam-
menligner han med
en skilpadde, der av
frykt kryper inn i sitt
skjold.

Men denne ensomme
vandrerfigur må have
en grund til sin van-
dring: han drives av en

og mangler de endnu en synd på sit bræt
så er det fordi deres ævne gik træt.

drøm - drømmen om
kærligheden. (...) Grunnkonflikten i
hele forfatterskapet
er etter min mening
et uforenligt forhold
imellem to forskjellige
kærlighetsdrømme.

Den ene kærligheds-
drømmen har jeg

valgt å kalle "sublime-
ringsdrømmen". (..) Den kan karakterise-
res på den måde, at
den forelskelse/kær-
lighed, der oppstår
mellom mannen og
den udvalgte kvinde,
skal tjene et høyere
formål. Det er for
den mandlige hoved-

person et spørsmål
om at give driften
udløb i en åndelig
virksomhed - en
inspirasjon - og av
den grund skal disse
kvinder helst fungere
som musen for han.
(...) Denne kærlig-
hedsdrøm er domine-
rende i ungdomsdikt-

ningen (t.om. Victoria
i 1898), men aftager
efterhånden..

Den annen drøm kal-
der jeg "regressions-
drømmen", fordi den
repræsenterer ønsket
om en tilbakesøkning:
en vendten tilbake til
et tidligere utviklings-

Totalteatret 15 år. Om jubilarnten fra instruktøren.

Totalteatret stormet inn på frigruppearenaen med en entusiasme som få trodde skulle være mer enn noen små år. De var gruppa som ville spille teater for folk, spesielt i Nord-Norge, og helst i alle kriker og kroker av landsdelen. 15 år i denne sammenhengen er en høy alder. Få sceniske grupper lever så lenge i de trange økonomiske kår som er denne del av teater-Norge forunt.

Ihvertfall med den kunstneriske og faglige vekst som Totalteatret faktisk har, og som de høster anerkjennelse for. Vi har kjent hverandre i ti år, og vært i samproduksjoner som "nitusen-Byen", "Salmo Salar" og "Mor Courage og Barna hennes". Vårt

forhold kan karakteriseres slik: Tør - du -
så - tør - jeg! - og -
vise - versa. Da

Totalteatret

spurte meg om å iscenesette en klassiker til deres 15-års-jubileum, var det en utfordring å finne noe som ville markere deres egenart. Jeg vil si at det tilhører deres egenart å gå inn for noe så strabasjøst som et versedrama i et format som knapt et institusjonsteater vil ta i.

I denne forening av tro, galskap og høyrisikofaktor oppstår en kreativ trivsel. Et skuespill av Knut Hamsun skal gis kropp og sjel av Totalteatret og et ikke ubetydelig antall kolleger. Det er noe man ikke gir seg i kast med for å sementere, men snarere utfordre myter om "egenart", "det nordnorske", og - ikke minst - det "Hamsunske".

Jeg gratulerer!

Mette Brantzeg

Og skulde jeg miste en fot på min gang
står træet i skogen å bøte den trang
Og hytter og hus gir mig mat og drikke

trin, en uskyldstilstand i beskyttelse og en sammensmelting med det kosmiske. Regressionstrangen ligger latent i ungdomsromanerne og uttrykkes fortrinsvis igennem hovedpersonernes forhold til naturen, men senere

får den hovedvægten og hermed ændrer kvindebilledet og kvindefunktionerne sig også."

Munken Vendt er skrevet på et tidspunkt i Hamsuns diktergjerning der det

Riishede kaller sublimeringsdrømmen begynner å måtte vike til fordel for regressionsdrømmen. I Munken Vendt står de to drømmene mot hverandre og kjemper om plassen i hovedpersonens sinn.

Hovedkarakterene i Munken Vendt er tilstede i andre verk. I Pan fantaserer løytnant Glahn om Iselin og Didrik. Her er Iselin en mytisk skikkelse, en slags naturkvinne, bæreren av vill, kvinnelig erotikk..

Benni: Ung Dundas, Omoinsa
Lapp, Komitémedlem,
Div menn

Gudmund: Dyre, Sorenkriver,
Esen, Prelat

Sibeth: Nille, Inger,
Lensmann, Kløverdame

De gamle har ofte de vakreste sjæle.

Munken Vendt nevnes første gang i Victoria (1898) da som en dikter dikteren Johannes siterer. Senere dukker han opp i Rosa (1908) som en helt realistisk skikkelse fra 1870-tallets Nordland. Han er en student som Edvarda

opp søker i håp om å finne igjen sin ungdoms kjærlighet løytnant Glahn.

Stein: Elias, Blomsterpiken
Odalisk, Div menn

totalteatret takke aille kunstneriske krefta som har vært me på å gjøre Munken Vendt mulig, et stort løft for et lite teater, som vi aldri kunne gjort uten dokker. Vi ønske samtidig å takke aille som har tilført totalteatret kraft gjennom 15 år.

En dyp og hjertelig takk !

sitater fra Hamsuns originalmanuskript

Sitatene fra Even Arntzen og Karen Riishede er hentet fra artikkelsamlingen "Hamsun i Tromsø" (Hamsunselskapet 1996)

Karen Riishede er lektor,

bosatt i København

SKUESPILLERE: STIG HENRIK HOFF
BERNT BJØRN
MIA KAARINADOTTER
STEIN BJØRN
INGER KATHRINE HANSEN
BENJAMIN LAUSTIOLA
GUDMUND GULLJORD
SIBETH HOFF

REGI: METTE BRANTZEG

SCENOGRAFI: HILDE HAUAN JOHNSEN

MUSIKK: ROGER LUDVIGSEN

DRAMATURGI: KRISTIN ERIKSEN
METTE BRANTZEG

OVERSETTELSE: KRISTIN ERIKSEN

LYSDESIGN: JON H. PAULSEN, HT

MUSIKALSK TILRETTELEGGELSE: TOR EGIL BRASETH

PRODUKSJONSLEDELSE: METTE-MARITH ASPMO

SCENETEKNIKK: NICOLAS HORNE
ØRJAN KOLLSTRØM
KNUT REIDAR HALDORSEN

SNEKRING: ARILD LORENTSEN, VERKSTED HT

REKVISITTER: CATHRINE BOGE-OLSNES

FOTO: MARIANNE SØRHEIM

SUFFLI: INA KRISTINE HOVE

SØM: SYSTUA HT
MARIANNE SØRHEIM

MASKER: ANNE BRITT DAMMAN

SMINKE: SVEN HENRIKSEN

PÅKLEDER: TIINA VÄÄTÄJÄ

PR MATERIELL: REIBO & CETERA

PROGRAM: NICOLAS HORNE

TRYKK: LUNDBLAD GRAFISK

PRODUKSJONEN ER STØTTET AV: NORSK KULTURRÅD
NORD NORSK KULTURRÅD
NORSK KASSETTAGIFTSFOND
FOND FOR UTØVENDE KUNSTNERE

TAKK TIL VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE: BEAIVVÁS SÁMI TEÁHTER
HÁLOGALAND TEATER

TAKK FOR KONTORSTOLENE: TROMSØ KOMMUNE
UITØ DIV FAKULTET
SAS KULTURREISER
TROMSØ SYMFONIORKESTER
TOSARR
POLAR MUSIC FESTIVAL
SPAREBANK I
INSTITUTT FOR MANUELL TERAPI
NRK TROMS
OG ALLE ANDRE

SÅ MANGETAKK TIL: KVALØYSLETTA VIDEREGÅENDE
FOR MYE SNEKRING
HAVARISENTRET FOR MYE PYRING
GENS.NET FOR WEB-SIDEN
OLA RØE FOR SCANNING
FRANK OLSEN FOR PROBLEMLØSNING
KULTURHUSET FOR BILLETTSALG
GLASSMESTER ERIKSEN/
TOM ARNE HERMANSEN

KLIPPERIET
hår og sminkerverksted

"Jeg talte om slike Smaafolk som Shakespeare og Ibsen og mente (og mener), at man ikke kan være fin og indtrængende psykolog i Dramaet, fordi dramaet er den ufolkønneste Diktform av alle. Dramaet - sa jeg- kunne ikke skildre en Person, uten at det ved sine Psykologiske Mangler levnedde Rum for de allerforskjelligste Opfatninger av denne ene og samme Person. Og som Eksempel herpå nevnte jeg blant andre Hamlet, der har havt Hundrede Fremstillere, alle forskjellige."

Hamsun i brev til George Brandes 1898:

"Jeg er i Grunden ikke nogen Hardhaus, men forholdene har drevet mig inn paa at angripe Alverden."

Hamsun i brev til amerikansk venn.

"De skjønte ikke selv at de var motbydelige, men han holdt sig for næsen for dem. De var i den alder at de kjønslig hadde spillet op, de slog sig på religion, velgjørenhet og politik, de kaklet sammen men de verpet ikke mere, de prøvet å gale og lærte det ikke. De høner, de sørgelige høner i menneskeverdenen, hvad hadde de nu igjen å gjøre? Drive religion, velgjørenhet og politik."

Nagel i Ringen sluttet

